

Sygn. akt II Ca 138/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SO Sławomir Buras**

SO Rafał Adameczyk (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2014 r. w Kielcach

sprawy z powództwa (...) Bank (...) S.A. we W.

przeciwko K. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 18 października 2013 r., sygn. I C 189/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

II Ca 138/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 30 października 2012 r. powód (...) Bank (...) SA we W. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego K. W. kwoty 19410,50 zł wraz z odsetkami umownymi od kwoty 14160,71 zł w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od dnia 26 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, kwoty 4280,59 zł tytułem odsetek oraz kwoty 969,20 zł tytułem kosztów, opłat i prowizji, a nadto zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu powód wskazał, że łączyła go z pozwanym umowa kredytu nr (...) z dnia 8 lutego 2008 r. na łączną kwotę 15000 zł. Pozwany był zobowiązany do spłaty kredytu w miesięcznych ratach, lecz pomimo wezwań i monitów nie wywiązywał się z tego obowiązku. Na dochodzoną pozwem kwotę składają się: 1) należność główna w kwocie 14160,71 zł, 2) odsetki za okres od dnia 8 lutego 2008 r. w kwocie 4280,59 zł do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku, 3) koszty, opłaty i prowizje w kwocie 969,20 zł, 4) dalsze odsetki naliczane od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku do dnia zapłaty, obliczone od kwoty niespłaconego kapitału, tj. 14 160,71 zł według zmiennej stopy procentowej wyznaczonej jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym.

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 19 listopada 2012 r., sygn. VI Nc - e 1867474/12 Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwany K. W. zaskarżył nakaz zapłaty w całości sprzeciwem; zgłosił zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia i nieistnienia żądań pozwu; wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podniósł, iż minimalna kwota wpłat, których miał dokonywać pozwany, została określona w tabeli opłat i prowizji, natomiast wyciągi z rachunku karty powód przysyłał pozwanemu w odstępach miesięcznych. Zgodnie z treścią zawartej umowy, pozwany miał regulować zobowiązanie umowne na rachunek limitu nr (...). Powód wskazał, że roszczenie powstało w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez (...) Bank (...) SA we W., a zgodnie z art. 118 k.c. takie roszczenie ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od daty wymagalności. Pozwany dokonywał na poczet zobowiązania wpłat w określonej wysokości, przez co uznał dług za istniejący, czym przerwał bieg przedawnienia roszczeń.

Wyrokiem z dnia 18 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo i zasądził od (...) Bank (...) SA we W. na rzecz K. W. kwotę 2417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 8 lutego 2008 r. pozwany K. W. zawarł z (...) Bank SA z siedzibą we W. (obecnie po zmianie nazwy (...) Bank (...) SA we W.) umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) oraz umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej V.G.nr (...). Zgodnie z § 8 umowy o przyznanie limitu kredytowego, umowa ta została zawarta na okres jednego roku, z opcją automatycznego przedłużania na kolejne roczne okresy, o ile nie zostanie wypowiedziana. Na podstawie tej umowy pozwany otrzymał prawo do zadłużania się na dowolny cel w limicie kredytowym rachunku karty do kwoty 15000 zł. K. W. był zobowiązany do spłaty limitu kredytowego w miesięcznych ratach, których wysokość oraz termin miały być określane w wyciągu z rachunku, generowanym każdego 27-go dnia miesiąca i wysyłane na adres pozwanego. Spłata limitu kredytowego miała następować na rachunek wskazany w § 1 umowy. Podana na wyciągu minimalna spłata obejmowała 5% wykorzystanego kapitału oraz należne bankowi odsetki, opłaty i prowizje. Z kolei umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej, zgodnie z § 3 tej umowy, została zawarta na okres trzech lat, z tym że umowa ta stosownie do zapisu tego §, ulegała wypowiedzeniu - rozwiązaniu w przypadku wypowiedzenia umowy o przyznanie limitu kredytowego. Integralną część umowy z 8 lutego 2008 r. stanowił Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego G.L.Banku. W dniu 10 maja 2011 r. (...) Bank (...) SA we W. w związku z brakiem wymaganej minimalnej spłaty przez okres co najmniej dwóch miesięcy, na podstawie umowy o przyznanie limitu kredytowego nr (...) oraz umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej V.G.nr (...) na piśmie wypowiedział powyższą umowę z 30-dniowym okresem wypowiedzenia, wskazując, iż wymagalna należność na dzień 10 maja 2011 r. wynosiła 17304,20 zł, w tym z tytułu kapitału 14160,71 zł. Pozwany K. W. w okresie od 25 marca 2008 r. do 9 sierpnia 2010 r. dokonywał wpłat należności na poczet zawartej umowy o limit kredytowy i kartę kredytową. W dniu 25 listopada 2012 r. powód (...) Bank (...) SA we W. wystawił wyciąg z ksiąg bankowych stwierdzający, że K. W. jest zadłużony wobec Banku na łączną kwotę 19410,50 zł z tytułu umowy o przyznanie limitu kredytowego nr (...) oraz umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (...) nr (...). Zgodnie z wyciągiem, zadłużenie pozwanego obejmuje kwotę 14160,71 zł tytułem należności głównej, 4280,59 zł tytułem odsetek umownych za okres od dnia 8 lutego 2008 r. do dnia wystawienia wyciągu, kwotę 969,20 zł tytułem kosztów, opłat i prowizji, dalsze odsetki obliczone od kwoty należności głównej od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu do dnia zapłaty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. W dniu 23 września 2011 r. doszło do zmiany danych w rejestrze (sygn. akt WR. VI NS-REJ.KRS/(...) Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej we Wrocławiu) w firmie, pod którą powód działa - z (...) Bank Spółka Akcyjna (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał za zasadny zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. Sąd ten wskazał, iż stosownie do treści art. 6 ustawy o elektronicznych środkach płatniczych (Dz. U. z 2002 r., nr 169, poz. 1385 ze zmianami; obowiązującej w okresie trwania umowy łączącej strony), roszczenia z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy przedawniają się z upływem dwóch lat, a umowa o korzystanie z karty kredytowej oraz umowa o przyznanie limitu kredytowego jest zaliczana do tego rodzaju umów. Łącząca strony umowa o limit i kartę kredytową z dnia 8 lutego 2008 r. została wypowiedziana dopiero pismem z 10 maja 2011 r. Pozwany od 9 sierpnia 2010 r. nie dokonywał żadnych wpłat na poczet zadłużenia, a przed tą datą nie dokonywał wpłat w należytej

wysokości, np. w czerwcu 2010 r. nie dokonał spłaty kwoty minimalnej nawet w części, natomiast w lipcu wpłacił tylko jej część. K. W. zarzucił, że nie mógł dokonywać płatności kartą z uwagi na jej zablokowanie przez bank. Z dołączonego przez Bank zestawienia (k. 36) wynika, iż począwszy od 27 sierpnia 2010 r. limit do dyspozycji wynosił 839,29 zł i nie ulegał zmianie, co – zdaniem Sądu Rejonowego - pośrednio potwierdza wypowiedzi pozwanego o zablokowaniu karty kredytowej i niemożności dysponowania środkami na rachunku. W myśl § 6 ust. 1 pkt c Regulaminu przyznawania i korzystania z limitu kredytowego (...) (k. 42-50), brak wymaganej spłaty minimalnej przez okres dwóch miesięcy stanowi podstawę do wypowiedzenia umowy limitu przez Bank. W ocenie Sądu pierwszej instancji, Bank był zatem uprawniony do wypowiedzenia umowy już we wrześniu 2010 r., bowiem co najmniej od czerwca 2010 r. pozwany nie dokonywał płatności w należytej wysokości, co skutkowało - jak wskazał powód - naliczeniem opłaty 13 zł w dacie 3 lipca 2010 r. tytułem upomnienia (zestawienie – k. 36 oraz zestawienie opłat – k. 70v i zestawienie wpłat pozwanego na poczet zadłużenia – k. 19-20). Sąd Rejonowy podniósł, iż w umowie nie został ustalony termin spłacania całego zadłużenia z umowy, powstałego wskutek zaprzestania wpłacania kwot minimalnych. Skoro pozwany, jako posiadacz karty kredytowej, zaprzestał wpłacania minimalnej kwoty zadłużenia podawanej każdorazowo w doręczanych mu wyciągach bankowych już w czerwcu 2010 r., to - zdaniem Sądu pierwszej instancji - nie było przeszkód, aby powód wypowiedział umowę w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 k.c.), to jest w sierpniu 2010 r., zatem bieg dwuletniego terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę należności wynikającej z umowy o limit i kredyt rozpoczął się we wrześniu 2010 r., a powództwo zostało wytoczone po upływie dwóch lat od tej daty. Sąd Rejonowy wskazał też na zarzuty pozwanego, iż powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia, dołączając jedynie wydruki z systemu komputerowego Banku, nie wykazujące wysokości ani zasadności powództwa.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją (...) Bank SA z siedzibą we W., zarzucając rozstrzygnięciu Sadu pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i zastosowanie. Wskazując na powyższe, powód domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że powód wywodził swoje roszczenie z umowy limitu i (...)nr (...)z dnia 8 lutego 2008 r, z której treści wynika przyznany limit w kwocie 15000 zł; umowa limitu była zawarta na okres jednego roku - do 8 lutego 2009 r., a umowa karty na okres trzech lat - do 8 lutego 2011 r., przy czym Bank miał automatycznie przedłużać umowę limitu i karty na kolejne, odpowiednio roczne i trzyletnie okresy, o ile posiadacz rachunku kredytowego nie wypowie umowy przed okresem, na jaki została zawarta, najpóźniej na 30 dni przed upływem tego okresu - zatem to na pozwanym spoczywał ciężar dowodu, że dokonał wcześniej wypowiedzenia umowy albo że umowa przestała wiązać strony z innych przyczyn. Zdaniem skarżącego, K. W. nie sprostował temu obowiązkowi, gdyż ostatnia uiszczona przez niego wpłata miała miejsce w dniu 6 sierpnia 2010 r., a powód wypowiedział umowę w lipcu 2011 r. Pozwany regulował zobowiązanie na zindywidualizowany numer rachunku bankowego. Zdaniem powoda, w niniejszej sprawie nie może mieć zastosowania przepis art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. nr 169, poz. 1385), zgodnie z którym roszczenia z umowy o elektroniczny instrument płatniczy przedawniają się z upływem dwóch lat. Skarżący argumentował, iż przyznany limit kredytowy jest kredytem odnawialnym, bowiem kredytobiorca ma możliwość korzystania z limitu również bez użycia karty, a roszczenia Banku z umowy kredytu odnawialnego udzielonego w rachunku przedawniają się w terminie trzech lat jako związane z prowadzeniem przez bank działalności gospodarczej. Na podstawie umowy kredytowej zostają udostępnione kredytobiorcy środki pieniężne z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca ma korzystać z tych pieniędzy na warunkach określonych w umowie oraz zwrócić kwotę kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty i zapłacić prowizję od udzielonego kredytu. Forma udostępnienia środków pieniężnych nie ma tutaj znaczenia i kredytem konsumenckim jest także umowa o kredyt w rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym, czy umowa o kartę kredytową, która łączy w sobie elementy dwóch różnych umów – postanowienia o charakterze kredytowym i dotyczące wykonywania przez bank usług płatniczych. Karta kredytowa jako instrument płatniczy jest narzędziem, za pomocą którego jest obsługiwany kredyt bankowy. Z tego względu, w ocenie skarżącego, do umowy o kartę kredytową zawartej z konsumentem oprócz przepisów ustawy o kredycie konsumenckim należy także stosować przepisy ustawy o usługach płatniczych w zakresie odnoszącym się do realizacji płatności kartą, natomiast

limit kredytowy jest przyznawany po spełnieniu przez klienta warunków określonych przez bank i zobowiązaniowy charakter zawartej umowy odpowiada definicji kredytu z art. 69 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Skarżący zwrócił też uwagę, iż pozwany dokonywał częściowych wpłat z tytułu należności umownej, co przerwało bieg terminu przedawnienia; K. W. spłacał w mniej lub bardziej regularnych ratach dług na skonkretyzowany numer rachunku, Bank przedłużał możliwość korzystania z limitu na kolejne okresy, a pozwany dopiero w sierpniu 2010 r. całkowicie zaprzestał regulowania zobowiązania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Z treści dokumentu podpisanego przez strony w dniu 8 lutego 2008 r. (k. 39 – 40) wynika, że pozwany K. W. zawarł z poprzednikiem prawnym powoda dwie umowy - umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) oraz umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (...) nr (...). Zdaniem Sądu Okręgowego, występowanie przez powodowy Bank jednocześnie jako kredytodawca i strona umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (umowy o elektroniczny instrument płatniczy) nie uprawnia do przyjęcia, że udzielenie kredytu stanowiło tylko dodatkowy element umowy o kartę kredytową. Udzielenie kredytu powiązane z kartą kredytową doprowadziło bowiem jedynie do funkcjonalnego połączenia tych odrębnych umów, obejmujących dwie różne czynności bankowe. Prawną podstawą udzielenia pozwanemu kredytu (przyznania limitu kredytowego) była samodzielna umowa, zawarta obok umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej. Dwuletni termin przedawnienia określony w art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. nr 169, poz. 1385) dotyczy wyłącznie roszczeń wynikających z umowy o elektroniczny instrument płatniczy, natomiast do przedawnienia roszczeń z umowy kredytu bankowego ma zastosowanie artykuł 118 k.c., co oznacza, że roszczenie powodowego Banku jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej ulegało trzyletniemu przedawnieniu. Taki sam pogląd został wyrażony w orzecznictwie w analogicznej sytuacji – odnośnie trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń banku wynikających z umowy kredytu odnawialnego, udzielonego w rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym, gdzie roszczenia z umowy rachunku bankowego przedawniają się z upływem dwóch lat – art. 731 k.c. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004/11/141; wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2007 r., IV CSK 356/06, LEX nr 276223; wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2008 r., II CSK 212/08, OSNC ZD 2009/3/60). Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę należności wynikającej z zawartej przez strony umowy rozpoczął się we wrześniu 2010 r. W świetle przytoczonych przez Sąd Okręgowy okoliczności, trzyletni termin przedawnienia nie upłynął jeszcze w dacie wniesienia pozwu (30 października 2012 r.), zatem pozwany nie może skorzystać z zarzutu przedawnienia i uchylić się na tej podstawie od spełnienia świadczenia.

Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo, błędnie uznając za skuteczny zarzut przedawnienia – tym samym nie zbadał okoliczności sprawy i nie ustalił, czy objęte żądaniem pozwu, wynikające z umowy zawartej przez strony zobowiązanie K. W., istnieje w całości bądź w części. W tej sytuacji doszło do nierozpoznania istoty sprawy (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, LEX nr 55513). Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy rozważy - na podstawie dowodów dotychczas zaoferowanych przez stronę powodową, w świetle zgłoszonych przez pozwanego zarzutów - czy powództwo jest zasadne i w jakim zakresie.